

NIA NEA *

*Nea is het Griekse woord voor nieuws

23 SEPTEMBER 2016

IN DIT NUMMER

TELLING HISTORIES	1
ANNUAL EVENT NIA	2
AFSCHIED SELMA	2
LEARNING FROM DOCUMENTA	2
EXHIBITING DRESS	3
ANTI-CORRUPTIE EVENEMENT	3
NIEUWGRIEKSE VOOR BEGINNERS	3
VISUAL ETHNOGRAPHY OF CITYSCAPES	4
BYZANTIJNSE ARCHEOLOGIE	4
TENTOONSTELLING HANS GIESEN	4
NWIB-CURSUS	5
ATHLETES AND ORACLES	5
CONFERENTIE ROMAN GREECE	5
PHAROS XXI.1	6
@HENE	6

AGENDA

NWIB-CURSUS
"STEDELIJK ERFGOED"
 25/9-6/10

WORKSHOP
"HISTORY UNWANTED"
 30/9-1/10

TENTOONSTELLING
HANS GIESEN
 18/10-31/10

STRATEGIES OF REMEMBRANCE
IN GREECE UNDER ROME
 19/10-21/10

CURSUS
ATHLETES AND ORACLES
 23/10-29/10

TELLING HISTORIES

In mei werd de lezingenreeks "Telling Histories" afgerond met de laatste twee sessies. Op 10 mei spraken Esther Solomon (Universiteit van Ioannina) en Erik Somers (NIOD) over de musealisering van de Holocaust. De presentatie van Esther Solomon concentreerde zich op het Yed Vashem Holocaust museum in Israël, terwijl de verhandeling van Erik Somers de geschiedenis van Kamp Westerbork als *Lieu de Memoire* centraal stelde. Beide sprekers stonden uitvoerig stil bij de rol van persoonlijke getuigenissen in het centrale verhaal dat in dergelijke gedenkplaatsen verteld wordt.

Op 27 mei vond de vijfde en laatste sessie van de lezingencyclus plaats. Onder de overkoepelende titel "The heritage of collaboration" gingen Dimitris Kousouris (Universiteit van Wenen) en Ismee Tames (NIOD) in op het lot dat Griekse en Nederlandse collaborateurs na de tweede wereldoorlog beschoren was. Wat duidelijk bleek was dat in beide landen al vrij snel de behoefte ontstond om een streep te zetten onder het recente verleden, waarbij de Griekse burgeroorlog er echter voor zorgde dat dat proces in Griekenland totaal anders verliep dan in Nederland.

De voltooiing van de lezingenreeks betekent niet het einde van de aandacht die het NIA besteedt aan de thematiek die daarin centraal stond. Dit najaar zullen twee workshops plaatsvinden, waarbij Nederlandse en Griekse experts in gesprek zullen gaan over twee onderwerpen die ook in het kader van de lezingencyclus aan de orde kwamen. Op 30 september en 1 oktober wordt onder de titel "History Unwanted: testimonies, silences and public memory" gekeken naar diverse voorbeelden van "moeilijke" of "ongewenste" geschiedenis en de manier waarop deze al dan niet verwerkt worden en navenant hun plaats krijgen in de individuele en de publieke herinnering. De tweede workshop zal plaatsvinden in het weekend van 10 en 11 december. De deelnemers aan de tweedaagse bijeenkomst "Jewish Life after the Return: Dutch and Greek Experiences after the Shoah" zullen zich buigen over de naoorlogse wederopbouw van de zwaargetroffen Joodse gemeenschappen in Nederland en Griekenland, waarbij met name stil zal worden gestaan bij de rol die de ervaringen van de Shoah in dat proces speelden.

ANNUAL EVENT NIA

Op 13 mei vond de feestelijke jaarvergadering van het NIA plaats. Traditiegetrouw werd de bijeenkomst geopend door directeur Winfred van de Put die verslag deed van de activiteiten van het instituut in het voorafgaande kalenderjaar, waarbij de nadruk lag op de diverse archeologische projecten die onder auspiciën van het NIA in Griekenland plaatsvinden.

Na de directeur was het woord aan Prof. dr. Onno van Nijff, Hoogleraar Oude Geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen, die een lezing verzorgde onder de titel: "Connected Contest, Greek Festivals and the Coming of Rome". In zijn boeiende relaas stond hij onder andere stil bij de enorme rol die sportieve en culturele festivals speelden in de Griekse oudheid en hoe deze door de Romeinen gebruikt werden om hun nieuwe macht in de Griekse wereld te verankeren. Daarnaast toonde hij aan de hand van netwerkanalyses aan hoe de (Griekse) periferie de festivals gebruikten om te proberen hun eigen status binnen het nieuwe Romeinse kader te versterken.

De zeer geslaagde avond werd afgesloten met een sfeervolle receptie op het dakterras van het "Ionisch Centrum" dat dit jaar gastvrij onderdak verleende aan de NIA-jaarvergadering. Onder de bijna zomerse sterrenhemel konden de ruim 70 aanwezigen genieten van een drankje en een hapje, maar bovenal van een prachtig uitzicht op de verlichte Akropolis.

AFSCHEID SELMA HINDERDAEL

Het NIA en de andere instituten worden bestuurd door de zes deelnemende universiteiten, maar elk instituut heeft een Universiteit die verantwoordelijk is voor de dagelijkse gang van zaken, een 'penvoerder'. Voor het NIA is dat de UvA. Het eerste aanspreekpunt is de 'beheerder', en voor ons was dat jarenlang Selma Hinderdael. Zij was de eerste die de activiteitenplannen en jaarverslagen zag, die de vergaderingen van de Wetenschappelijke Advies Raad en de Institutendagen (mede) organiseerde, als eerste reageerde op onze plannen, alert en meedenkend.

Enkele maanden geleden heeft Selma afscheid genomen van de Universiteit van Amsterdam en dus ook van het instituut. Wij danken haar hartelijk voor haar inzet en enthousiasme voor het NIA, haar kritische blik, haar niet aflatende waakzaamheid om onze plannen in overeenstemming te laten zijn met de wensen van onze bestuurders. Zij wordt opgevolgd door Jaap Overbeek die wij hier van harte welkom heten.

LEARNING FROM DOCUMENTA

Op 2 juni vond aan de Panteion Universiteit voor politieke en sociale wetenschappen het kick-off event plaats van het project "Learning from Documenta". De internationale tentoonstelling Documenta zal volgend jaar niet alleen in de traditionele thuishaven Kassel worden gehouden, maar deels ook in Athene. Het onderzoeksproject, dat wordt gedragen door de Panteion en de Kunstacademie van Athene, speelt zich af op het snijvlak van media, kunst en antropologie. Doel van het project is om de aanwezigheid van Documenta in Athene te bestuderen in relatie tot andere artistieke, economische en sociaal-politieke ontwikkelingen in en buiten Griekenland. Het NIA ondersteunde de organisatie van dit event, o.a. door de bekende Amerikaanse antropoloog George Marcus gastvrijheid te verlenen in de Van Hasselt-kamer.

SYMPOSIUM EXHIBITING DRESS

In het kader van de Internationale Museum Dag vond op zaterdag 28 mei het symposium “Exhibiting Dress: engaging with the past and the present” plaats aan het NIA. Aan dit internationale evenement, georganiseerd in samenwerking met de Hellenic Costume Society, namen 15 conservatoren en academische experts op het gebied van het exposeren van kleding deel. De zeer gevarieerde lezingen gaven een prachtig beeld van de rol van kleding en mode in de museale wereld van nu, zowel internationaal als in Nederland en Griekenland. Ook kwam de veelheid van benaderingen en ontwikkelingen duidelijk voor het voetlicht, van beeldende kunstlaboratorium tot een sociaal-culturele staalkaart. Verspreid over de hele dag trok het symposium zo'n 75 belangstellenden.

ANTI-CORRUPTIE EVENEMENT IN ORANGE GROVE

“Who can eradicate corruption in Greece?”. Onder deze titel organiseerde de Nederlandse Ambassade in Athene in samenwerking met het NIA op 14 juni een openbaar event rond het uiterst actuele vraagstuk van corruptiebestrijding in Griekenland. Het evenement, dat gehouden werd in het kader van het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie, vond plaats in de gastvrije ruimte van de *Orange Grove*, de incubator voor jonge ondernemers die in 2013 op initiatief van de Nederlandse Ambassade in Athene werd opgericht. Voor het dynamische event waren vijf kopstukken uit het Griekse openbare leven uitgenodigd. In korte pitches benaderden zij het vraagstuk vanuit hun eigen aandachtsgebied (overheid, justitie, samenleving, journalistiek en bedrijfsleven), waarbij zij tegelijkertijd probeerden het aanwezige publiek te overtuigen van de sleutelrol die hun sector speelt in de anti-corruptiestrijd.

Na afloop van de pitches was er ruimte voor vragen en aanvullend debat, waarna de aanwezigen konden stemmen voor het meest overtuigende verhaal. Dat bleek het verhaal van Panagiotis Liargovas over de samenleving te zijn, op korte afstand gevolgd door Angeliki Triantafyllou die als anti-corruptie deskundige werkzaam is bij het ministerie van justitie. Uit de levendige en open discussies bleek echter ook dat een overgrote meerderheid van de circa 75 aanwezigen van mening was dat nauwe samenwerking tussen de diverse sectoren een vereiste is om corruptie efficiënt te kunnen bestrijden.

NIEUWGRIEKS VOOR BEGINNERS

Van 16-25 juni vond er op het NIA opnieuw een cursus Nieuwgrieks voor beginners plaats die studenten en onderzoekers in staat stelde om een eerste, maar gedegen, kennismaking met deze uitdagende taal te maken. Onder de vakkundige en enthousiaste leiding van Myrte Jansen en Angeliki Papastamatiou van “Taalhuis Amsterdam” kregen de cursisten niet alleen een inleiding in de basisbeginselen van de taal. Zo bereidden zij ook een traditionele maaltijd en zetten zij in de tuin van het NIA letterlijk en figuurlijk de eerste stappen in de kunst van het Griekse volksdansen.

Het NIA zal met regelmaat cursussen Nieuwgrieks blijven verzorgen, dus belangstellenden wordt van harte geadviseerd om de website en de Facebookpagina van het instituut in de gaten te houden.

VISUAL ETHNOGRAPHY OF CITYSCAPES

Een internationaal gezelschap van 26 gemotiveerde en talentvolle studenten (onder andere van de universiteiten van Utrecht, Leiden, Maastricht, Amsterdam en de VU) nam afgelopen juli deel aan de Summer School “Visual Ethnography of Cityscapes” die dit jaar voor de tweede keer plaats vond. De cursus, die duurde van 6 tot en met 29 juli, werd dit jaar georganiseerd in samenwerking met het Atheens Ethnografisch Filmfestival *Ethnofest* en de vakgroep Sociale en Culturele Antropologie van de Vrije Universiteit. De ervaringen van de vorige Summer School zorgden er voor dat er dit jaar een nóg evenwichtigere combinatie van theorie en praktijk kon worden aangeboden.

Naast een aantal inleidende gastcolleges over Visuele Antropologie, stadswandelingen om kennis te maken met het diverse landschap van Athene, en practica over beeld en geluid en editing gingen de deelnemers al snel de straat op om met hun eindproject aan de slag te gaan: de productie van een korte (circa 10 minuten) film waarin bewoners en het stedelijk landschap van Athene centraal staan. Dit leidde uiteindelijk tot de productie van 7 documentaires over zeer uiteenlopende aspecten van de Griekse hoofdstad en haar inwoners, zoals het dagelijks leven op de centrale vleesmarkt en de gebruikers van de oudste metrolijn van Athene, die de havenstad Piraeus verbindt met de sjieke buitenwijk Kifisia en daarbij uiteenlopende stedelijke landschappen doorkruist.

De voorlopige eindresultaten van al het harde werk werden aan het eind van de Summer School vertoond, tijdens een feestelijke screening die, zoals het een première-avond betaamt, werd afgesloten met een glaasje champagne in de tuin van het instituut. De documentaires zullen in hun definitieve, volledig gemonteerde, versie te zien zijn op een aparte sessie van het Ethnofest filmfestival dat dit najaar zal plaatsvinden in

MASTERCLASS BYZANTIJNSE ARCHEOLOGIE

De cursus Byzantijnse archeologie had deze zomer de vorm van een masterclass, opnieuw verzorgd werd door dr. Joanita Vroom van de Universiteit Leiden. Meer nog dan in voorgaande jaren stond de praktijk van de vondstverwerking op het programma, waarvoor nauw werd samengewerkt met de specialisten Byzantinologie van de lokale archeologische dienst van Chalkis op het eiland Euboia. Aan deze masterclass, die duurde van 25 juni tot en met 4 juli, werd dit jaar deelgenomen door 7 studenten van de Universiteit Leiden.

“STEDELIJK ERFGOED: HEDENDAAGSE BENUTTING EN UITDAGINGEN”

Drie Honours BA studenten van de zes universiteiten die gezamenlijk de koepel van Nederlandse Wetenschappelijk Instituten in het Buitenland (NWIB) steunen, zullen van 25 september tot 8 oktober een studiebezoek brengen aan het NIA. Dat doen zij in het kader van de allereerste gezamenlijke NWIB-cursus die voor komend academisch jaar op het programma staat.

De 20-24 deelnemers aan de cursus “Stedelijk erfgoed: hedendaagse benutting en uitdaging”, bezoeken na een plenaire inleidende collegereeks aan het Utrecht University College in kleinere groepjes een van de NWIB’s in Athene, Cairo, Florence, Rome of St. Petersburg. Daar zullen zij onder begeleiding van een medewerker van het instituut een onderzoeksproject uitvoeren. Deze projecten zullen vervolgens gepresenteerd worden op de gemeenschappelijke slotdag die op 10 maart in Utrecht zal plaatsvinden. Het NIA is blij dat het voor deze cursus gebruik kan maken van de expertise van dr. Nicholas Karachalis, die in het verleden ook nauw betrokken is geweest bij andere erfgoedcursussen van het instituut.

TENTOONSTELLING HANS GIESEN

Het is dit jaar op de kop af 50 jaar geleden dat de Nederlandse kunstschilder Hans Giesen Kreta bezocht. Sinds toen komt hij ieder jaar voor langere tijd naar Griekenland om daar te werken en inspiratie op te doen voor zijn werk in zijn Nederlandse atelier. Sinds 1985 heeft hij ook een eigen studio op het eiland Paros, waar hij zoveel mogelijk tijd probeert door te brengen.

Om Hans Giesen's 50jarig Griekenlandjubileum te vieren vindt op het NIA een overzichtstentoonstelling van zijn werk plaats. De feestelijke opening zal verricht worden op dinsdag 18 oktober, waarna de expositie tot 7 november tijdens kantooruren te bezichtigen zal zijn. Hans Giesen's werk was eerder op het NIA te zien tijdens groepstentoonstellingen en zijn solo-expositie "Colour and Soil" in 2006. Zijn schilderij Tango maakt deel uit van de bescheiden vaste kunstcollectie van het NIA en siert de eerste verdieping van het instituut.

CONFERENCE

'STRATEGIES OF REMEMBRANCE IN GREECE UNDER ROME'

Het NIA wil wetenschappers aan het begin van hun carrière de kans bieden een conferentie te organiseren in het verlengde van hun onderzoek. Tamara Dijkstra en Inger Kuin van de Universiteit Groningen hebben het initiatief genomen om deze eerste 'early career scholar' conferentie te organiseren, in samenwerking met collega's van de Goethe Universiteit van Frankfurt.

Het onderwerp is de manier waarop Griekse steden en individuen hun positie in de nieuwe wereld van het Romeinse rijk definieerden door het teruggrijpen op het eigen klassieke verleden, in monumenten, architectuur, festivals, munten enzovoort. 'Strategies of Remembrance in Greece under Rome' vindt op 19, 20 en 21 Oktober op het NIA plaats.

ATHLETES AND ORACLES: SPORT AND FESTIVAL IN ANCIENT GREECE

In het Olympisch jaar 2016 prijkt er voor het eerst een MA-cursus op het programma van het NIA die aandacht besteed aan een buitengewoon belangrijk aspect van de Griekse oudheid: de ontwikkeling van een omvangrijke sport- en festival cultuur. De cursus wordt geleid door Professor Onno van Nijf en dr. Christina Williamson van de vakgroep Oude Geschiedenis van de Rijksuniversiteit Groningen.

De cursus is natuurlijk met name interessant voor studenten archeologie, oude geschiedenis en klassieke talen, maar ook studenten uit andere vakgebieden die geïnteresseerd zijn in de klassieke wortels van de moderne Olympische Spelen zijn welkom.

@ HENE DOOR BRITTE VAN MEURS

Tijdens het welkomstpraatje op de eerste dag vertelde de organiserende docent dat deze summer school een transformerende ervaring zou worden. Deze uitspraak riep behalve enige scepsis nieuwsgierigheid in mij op. Wat voor transformatie zou er precies plaats gaan vinden?

Het is moeilijk te zeggen wat de transformatie is geweest waar de docent op doelde. Duidelijk is dat alle onbekende gezichten die toen in die zaal zaten veranderden in medestudenten en groepsgenoten waarmee we vurige discussies voerden over onze films, waar we om half vijf 's ochtends mee opstonden om de zonsopgang te filmen, en waarmee we om half vijf 's ochtends het laatste glas Raki dronken na een avondverkenning van Athene. De bibliotheek veranderde in een plek waar professoren bestookt werden met kritische vragen, studenten ijverig aantekeningen maakten en af en toe onopvallend in slaap vielen. De stad veranderde in een speeltuin. Een speeltuin vol geheimen voor ons om te ontdekken en te filmen.

Mijn team en ik hebben drie weken in de metro doorgebracht en daar onze film over gemaakt. We traden toe tot de wereld der forensen, muzikanten en machinisten. Na drie weken zaten we te lunchen met 'onze' machinist en wisselden we blikken van herkenning met haast alle muzikanten. Athene transformeerde van de Akropolis op een ansichtkaart tot een zee waar we in gegooid werden en drie en een halve week onze woonkamer van maakten.

Britte van Meurs, studente University College Maastricht

VERS VAN DE PERS

In mei is het nieuwe nummer van *Pharos* (vol. XXI.1, 2015) van de drukpersen gerold. In dit themanummer, dat geredigeerd werd door Nicholas Karachalis en Ioannis Poullos, zijn de artikelen te vinden die voortvloeiden uit de lezingen van de succesvolle reeks "*Athens: Modern Capital and Historic City, Challenges for Heritage Management in Times of Crisis*" die in 2013-2014 georganiseerd werd door het NIA. De uitgave omvat verder een artikel van Gabri van Tussenbroek, hoogleraar Stedelijke identiteit en monumenten van de Universiteit van Amsterdam, dat op de uitkomsten van de conferentie reflecteert. Net als de vorige nummers kan ook *Pharos* XXI.1 besteld worden via de website van [Uitgeverij Peeters in Leuven](#).

COLOFON

Het Nederlands Instituut Athene is een interuniversitair wetenschappelijk instituut dat gefinancierd en bestuurd wordt door 6 Nederlandse universiteiten (Amsterdam, Groningen, Leiden, Nijmegen, Utrecht en de VU). Het organiseert, verzorgt en faciliteert onderwijs en onderzoeksprojecten in samenwerking met universiteiten en onderzoekscentra in Nederland en Griekenland. Het NIA is door de Griekse overheid erkend als "Archeologische School" en in die hoedanigheid verantwoordelijk voor het archeologisch onderzoek dat vanuit de Nederlandse universiteiten in Griekenland wordt verricht.

NIA-NEA is de nieuwsbrief van het Nederlands Instituut Athene en verschijnt vier keer per jaar.

Opmaak en eindredactie: Annemarie Oosting; teksten in dit nummer: Willem Ledeboer, Winfred van de Put, Britte van Meurs
Nederlands Instituut Athene, Makri 11, 117 42 Athene – Griekenland.

Tel: 00.30.210.9210760; e-mail: nia@nia.gr; www.nia.gr